

ARAŞTIRMA MAKALESİ
RESEARCH ARTICLE
CBU-SBED, 2023, 10 (3): 222-231

Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Sorun Çözme ve Psikolojik İyi Olma Durumları Arasındaki İlişkide Duygu İfadesi ve Benlik Saygısının Aracılık Rolü

The Mediating Roles of Emotional Expression and Self-Esteem in the Relationship between Social Problem Solving and Psychological Well Being of Nursing Students

İbrahim Halil Eroğlu¹ Hatice Öner^{2*}

¹Çanakkale Onsekiz Mart University Hospital Çanakkale, Turkey

^{2*} Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing, Aydın, Turkey

e-mail: eroglu6348@gmail.com, honer@adu.edu.tr,
Orcid: 0000-0002-3176-288X
Orcid: 0000-0002-6556-5753

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Hatice Öner

Gönderim Tarihi / Received: 17.04.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 17.07.2023

10.34087/cbusbed.1104956

Öz

Giriş ve Amaç: Hemşirelik eğitiminin temel amaçlarından biri, öğrencilerin benlik saygısı olan ve karşılaştıkları problemlere etkin çözümler üretebilen yetkin sağlık profesyonelleri olarak mezun olabilmelerini sağlamaktır. Bu araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin sosyal sorun çözme ve psikolojik iyi olma durumları arasındaki ilişkide duygu ifadesi ve benlik saygısının aracılık rolü incelenmiştir.

Gereç ve Yöntemler: Çalışma, analitik kesitsel desende yapılmıştır. Örneklemi 476 hemşirelik öğrencisinden oluşmuştur. Veriler, Sosyal Sorun Çözme Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Duyguları İfade Etme Ölçeği ve Psikolojik İyi Olma Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler, Process analizi ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Analizler, psikolojik iyi oluş ile sosyal problem çözme becerileri arasında güçlü bir pozitif ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi oluş üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ve bu ilişkide duygusal ifadenin aracılık rolü olduğunu ancak benlik saygısının bu ilişkide aracı bir rolü olmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç: Bu sonuçlar, öğrencilerin psikolojik iyilik halinin güçlendirilmesinde farklı becerilerin kazandırılmasının önemini göstermiştir. Profesyonel benliğin gelişiminde öğrencinin psikolojik iyi oluşunu güçlendirecek iletişim ve sorun çözme becerilerinin kazandırılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik Öğrencisi, Problem Çözme, Psikolojik İyi Olma, Duygu İfadesi, Benlik Saygısı

Abstract

Introduction and Purpose: One of the primary goals of nursing education is to ensure that students graduate as competent healthcare professionals who have self esteem and can generate efficient solutions to the problems they face. The present study examined the mediating role of emotion expression and self esteem in the relationship between social problem solving and psychological well being in nursing students.

Materials and Methods: The study was conducted in an analytical cross sectional design. The sample comprised of 476 nursing students. The data was collected using The Social Problem Solving Scale, The Rosenberg Self - Esteem Scale, The Emotion Expression Scale and The Psychological Well Being Scale. The data was evaluated via The Process Analysis and The Pearson's Correlation Analysis.

Findings: The analyses revealed a strong positive relationship between psychological well being and social problem solving skills. It was found that social problem solving skill had a positive effect on psychological well being and emotion expression had an mediating role in this relationship. However, self-esteem had no mediating role in this relationship.

Conclusion: These results demonstrated the importance of gaining different skills in strengthening the psychological well being of students. In the development of professional self- esteem, it was recommended to gain communication and problem solving skills to strengthen the psychological well being of students.

Keywords: Nursing Student, Problem Solving, Psychological Well Being, Emotion Expression, Self-

1. Giriş

Teorik ve uygulamalı eğitim bileşenlerinden oluşan hemşirelik eğitiminde öğrencilerin, teknik, etkili iletişim, otonomi, eleştirel düşünme, karar verme ve problem çözme gibi konularda kapsamlı mesleki beceriler edinmeleri amaçlanmaktadır [1,2,3]. Mesleki beceriler, oldukça zorlu ve çaba gerektiren bir süreç sonunda kazanılır. Öğrenci, eğitime başladığından itibaren, profesyonel bir meslek üyesi olma yolunda pek çok sorun alanları ile karşı karşıya gelebilir [4].

Yapılan çalışmalarda, öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar, kişisel/sosyal, eğitici, müfredat ve klinik eğitimle ilgili olabileceği belirtilmiştir [4,5]. Hemşirelik öğrencileri, uygulama ortamlarında hata yapma korkusu, acil durumlarda baş etme güçlüğü, hasta bakımında zorlanma, bakım planları, iş yükü ve bilgi, beceri eksikliği gibi sorunlar yaşamaktadırlar [6,7,8,9]. Eğitim sürecinin farklı aşama ve alanlarında yaşanan bu sorunlar; öğrencilerin akademik ve klinik performanslarının ve motivasyonlarının düşmesine, psikolojik sıkıntı, güvensizlik, gerginlik, sinirlilik, üzüntü, endişe gibi duyguları yaşamalarına neden olabilir [6,10,11,12,13,14]. Bu negatif duygu ve deneyimler dolaylı olarak, öğrencinin profesyonel kimlik gelişimini de olumsuz etkileyebilir [10].

Eğitimin sonunda meslek üyesi olarak, bireylere nitelikli bir hemşirelik bakımı verebilmeleri için öğrencilerin, psikolojik iyilik halinin ve sorun çözme becerilerinin yüksek, kendisini ifade eden, güçlü bir benliğe sahip olmaları beklenir [15]. Hemşirelik eğitiminde öğrencinin ruhsal sağlığının önemli göstergelerinden birisinin de psikolojik iyilik hali olduğu bildirilmiştir [16]

Psikolojik iyi oluş, bireyin yaşam amaçları, ilişkilerine, potansiyelinin farkında olup olmadığına, bireylerle kurduğu ilişkisinin kalitesine, yaşamıyla ilgili ne hissettiği ile ilgilidir [17]. Wissing ve Van Eeden [18]'e göre psikolojik iyi oluş çok yönlüdür ve duygu, biliş, davranış ve kişilerarası ilişkiler alanlarını içermektedir. Benzer şekilde, D'Zurilla ve arkadaşları [19] sosyal sorun çözmeyi, bireyin farklı problem durumlarıyla başa çıkmak amacıyla kendisinin oluşturduğu bilişsel-davranışsal bir süreç olarak tanımlamışlardır. Bireyin psikolojik iyilik halini etkileyen içsel ve dışsal faktörler vardır. Bunlardan birisi de sosyal sorun çözme becerisidir. Konuyla ilgili Cenkseven Önder ve Eşiğüzal [12], sosyal sorun çözme beceri yetersizliğinin, bireyin

psikolojik iyi oluş düzeyini de olumsuz yönde etkilediğini vurgulamışlardır. Literatürde sosyal sorun çözme ve psikolojik iyi oluş ile birlikte incelenen kavramlardan bir diğeri ise benlik saygısıdır [20]. Benlik saygısı bireyin, kendisini ne kadar önemseydiği ve nasıl gördüğünü tanımlayan bir kavramdır [21]. Bilişsel inançların yanı sıra duygusal durumları da içerir. Bazı araştırmalarda, benlik saygısının genel psikolojik iyi oluş üzerinde etkili bir belirleyici olduğu vurgulanmıştır [22,23]. Öğrenci hemşirelerin gerek mesleki gerek kişisel yaşamdaki sorunlarla baş edebilmeleri için benlik saygısının ve kendini ifade etme becerisinin yüksek olması gerekir. Benlik saygısı yüksek olan bireyler, problemleri ile daha sağlıklı baş edebilir ve mesleki alanda da daha başarılı profesyoneller olabilirler [24, 25]. Bireyin kendisi ve çevresi ile saygı ve güven temelinde kurduğu iletişim ve ilişkiler, ruh sağlığının önemli belirleyicilerdendir. Öğrenci hemşirelerin psikolojik iyilik halinin değerlendirilmesinde, stresli ve zor durumlarda kendisinin ve diğerlerinin duygularını fark etmesi, duygu ve düşüncelerini etkili olarak ifade etmesi, sağlıklı baş etme ve uyum davranışlarını gösterebilmesi gerekir [26]. Kendisiyle barışık ve olumlu bir benlik algısına sahip olan bireyler, sorun çözme, eleştirel düşünme, mesleki bilgi ve becerilerle donanımlı profesyoneller olabilirler [25,27]. Hemşirelik eğitiminde duygu ifadesi, benlik saygısı ve sosyal sorun çözme becerilerinin varlığı, profesyonel benlik gelişiminde çok büyük öneme sahiptir [13, 27, 28, 29, 30].

Bu bağlamda, hemşirelik öğrencisinin eğitim sürecine yön veren ve aynı zamanda ruh sağlığını da etkileyen bazı kavramların daha iyi anlaşılması gerekir. Bu kapsamda bazı çalışmaların, eğitimsel stres ve benlik saygısı arasındaki ilişki [31], benlik saygısı ve psikolojik sıkıntı arasındaki ilişkide algılanan önyargının aracı rolü [32], eleştirel düşünme becerisi eğitiminin öğrencilerin problem çözme becerilerine olan etkisi [33] gibi konu alanlarında yapıldığı görülmüştür. Bununla birlikte, hemşirelik öğrencisinin sosyal sorun çözme ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkide duygu ifadesi ve benlik saygısının aracılık rolünün incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmadan elde edilecek sonuçlar, hemşirelik eğitiminin bütüncül olarak yeniden değerlendirilmesinde, öğrencinin akademik

başarısının yanı sıra kişisel, sosyal ve ruhsal yönden de dengeli ve uyumlu bireyler olmaları için hemşirelik eğitim müfredatının yeniden gözden geçirilmesine önemli katkılar vereceği düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin sosyal sorun çözme ve psikolojik iyi olma düzeyleri arasındaki ilişkide, duygu ifadesi ve benlik saygısının aracılık rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma soruları

(i) Öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri ile psikolojik iyi olma durumları arasında ilişki var mıdır? (ii) Öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri ve psikolojik iyi olma durumları arasındaki ilişkide duygu ifadesinin aracılık rolü var mıdır? (iii) Öğrencilerin sosyal sorun çözme becerileri ve psikolojik iyi olma durumları arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık rolü var mıdır?

2. Mateyal ve Metot

2.1 Araştırma Deseni ve Örneklem

Araştırma, tanımlayıcı analitik kesitsel desende yürütülmüştür. Çalışma, Türkiye'nin batısında yer alan bir devlet üniversitesinin hemşirelik fakültesinde eğitim gören öğrencilerde yapılmıştır. Veriler, 1 Kasım 2018- 30 Nisan 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmanın evrenini, hemşirelik fakültesinde okuyan toplam 1040 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem hesaplamasına gidilmemiş olup tüm evrene ulaşılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini, çalışmanın yapıldığı tarihlerde okulda olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 657 öğrenciden oluşmuştur. Veri toplama formlarını eksik işaretleme yapan 56 öğrenci örneklemden çıkarılmış toplam 601 öğrenci değerlendirmeye alınmıştır. Analiz sürecinde veriler, aykırı değerlerin varlığı yönünden incelenmiş [34], aykırı değer olan toplam 125 veri analiz setinden çıkarılmış olup toplamda 476 veri formu değerlendirmeye alınmıştır. Bu sayı ile evrenin % 45,76'ne ulaşılmıştır.

1.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerinin toplamasında kişisel bilgi formu, Duyguları İfade Etme Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri, Sosyal Sorun Çözme ve Psikolojik İyi Olma Envanteri kullanılmıştır.

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, ilgili literatür temelinde öğrencilere ilişkin tanıtıcı bilgileri (yaş, cinsiyet, çalışma durumu, sınıf, mezun olduğu lise, aile yapısı, anne ve babanın eğitim durumu, en uzun yaşadığı yer vb.) kapsayan sorulardan oluşmuştur [16,35, 36].

2.2.2. Duyguları İfade Etme Ölçeği (DİE)

King ve Emmons (1990) tarafından geliştirilen Duygu İfade Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve

güvenilirlik çalışması Kuzucu [37] tarafından yapılmıştır. Sözel/sözel olmayan duyguların ne kadar ifade edildiğini ölçmek amacıyla üniversite öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir. 16 maddeden oluşan ölçeğin maddeleri “olumlu”, “olumsuz” ve “yakınlık” duygularının ne kadar ifade edildiği değerlendirilmektedir. Ölçekte yer alan 6 ve 14. maddeler negatif maddelerdir, bu nedenle ters kodlama yapılmaktadır. Ölçek 7’li likert tipte olup “kesinlikle katılmıyorum kesinlikle katılıyorum” ifadelerine göre işaretlenmektedir. Ölçek hem kişiler arası ilişkilerde hem de duyguların ifade edilmesine yönelik bilgiler vermektedir. Duyguların ne kadar ifade edildiğini ölçmeyi amaçlayan ölçeğin puanları hesaplanırken, her bir madde toplanarak toplam puan elde edilmektedir. Yüksek puan duyguları ifade etme eğiliminin yüksekliğini göstermektedir. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı .85’dir [37]. Yapılan bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha katsayısı .77 olarak hesaplanmıştır.

2.2.3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ): Ölçek 1963 yılında Rosenberg tarafından geliştirilmiştir. RBSÖ'nin Türkiye'deki güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmıştır. RBSÖ'nün Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında;

0-1 puan; yüksek benlik saygısı

2-4 puan; orta benlik saygısı

5-6 puan; düşük benlik saygısı olarak puanlandırılmış.

Olumlu (1. 2. 4. 6. 7.) ve olumsuz (3. 5. 8. 9. 10.) maddelerden oluşan toplam 10 soruluk ölçektir. Düşük puan, yüksek benlik saygısını; yüksek puan, düşük benlik saygısını gösterir. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı .71’dir [38]. Yapılan bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha katsayısı .82 olarak hesaplanmıştır.

2.2.4. Psikolojik İyi Olma Ölçeği (PİÖÖ)

Ryff [1989b) tarafından geliştirilen Psikolojik İyi Olma Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Akın (39) tarafından yapılmıştır. Ryff (1989b) altı boyutlu psikolojik iyi olma modelini temel alarak her bir alt ölçeği on dört maddeden oluşan ve altı alt ölçeği bulunan seksen dört maddelik bir ölçme aracı geliştirmiştir. 6 dereceli likert tipi hazırlanan bu envanterden alınabilecek en yüksek puan 504, en düşük puan ise 84’tür. Yüksek puanlar, yüksek düzeyde psikolojik iyi olmayı göstermektedir. Ölçekte yer alan ters kodlanan maddeler; (2, 20, 32, 44, 56, 62, 74, 9, 15, 27, 45, 63, 75,4, 22, 34, 58, 76, 82,7, 13, 31, 43, 55, 61, 73,11, 17, 29, 35, 41, 65, 83, 18, 24, 42, 54, 60, 66, 84). Ölçeğin cronbach alpha katsayısı .87 ile .96 arasında değişmektedir [39]. Yapılan bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha katsayısı .93 olarak bulunmuştur.

2.2.5. Sosyal Sorun Çözme Ölçeği Kısa Formu (SSÇÖ)

D’Zurilla, Nezu, Maydeu-Olivares (2002) tarafından geliştirilen, Eskin ve Aycan [40] tarafından

Türkçe'ye uyarlanan Gözden Geçirilmiş Sosyal Sorun Çözme Envanteri 0 (sıfır) "Benim için hiç doğru değil" ve 4 (dört) "Benim için çok doğru" arası puanlanan Likert tipi 52 maddeden oluşur. Sosyal sorun çözme sürecinin farklı yönlerini değerlendiren beş alt ölçekten oluşmaktadır (Olumlu sorun yönelimi, Negatif sorun yönelimi, Akılcı sorun çözme tarzı, Dürtüsel dikkatsiz sorun çözme tarzı ve Kaçınan sorun çözme tarzı). Yüksek puanlar daha iyi problem çözme yeteneğine işaret etmektedir. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı 0.62 ile 0.92 arasında değişmektedir [40]. Yapılan bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha katsayısı .85'dir.

1.2. İstatistiksel Analiz

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılmıştır. Verileri değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel testler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmek için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada istatistiksel önemlilik için $p < 0.05$ kabul edilmiştir. Araştırma modellerinin test edilmesinde, değişkenlerin aracılık rolünün değerlendirilmesinde SPSS Process ile moderatör değişken analizi kullanılmıştır.

1.3. Etik

Çalışmanın yapılabilmesi için aynı üniversitenin Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları etik kurulundan 2018/07 sayılı karar ile etik kurul izni, Hemşirelik Fakültesi dekanlığından 50107718-602.04.01 sayılı karar ile kurum izni alınmıştır. Verilerin toplanması için ders bitiminde sınıflara gidilmiş ve öğrencilere araştırmanın amacı ve hemşirelik eğitimine olan katkısı açıklandıktan sonra çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden sözel onamlar alınmıştır. Ayrıca araştırmada kullanılan ölçekler için araştırmacılar tarafından kullanım izinleri alınmıştır.

3. Bulgular

Sosyo demografik veriler

Analiz sonucunda, öğrencilerin %71.6'sının kadın, %28.4'nün erkek, yaş ortalamasının ise 20.57 ± 1.49 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%95) herhangi bir gelir getiren işte çalışmamakta, %22.9'u birinci sınıf, %26.1'i ikinci sınıf, %30.5'i üçüncü sınıf ve %20.6'sı son sınıfta eğitim görmektedirler.

Tablo 1'de değişkenler arası ilişkiyi test etmek amacıyla Pearson korelasyon katsayısı değerleri verilmiştir.

Araştırmada kullanılan değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Katsayı değerlerinin -1 ile +1 arasında değiştiği görülmektedir. Bununla birlikte değişkenlerin katsayılarına bakıldığında en güçlü ilişkinin psikolojik iyi oluş ile sosyal sorun çözme becerisi arasında ($r=0.704$, $p < 0.05$) olduğu anlaşılmıştır. Psikolojik iyi oluş ve sosyal sorun

çözme becerisi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, psikolojik iyi oluş ile duygu ifadesi ($r=0.393$, $p < 0.05$) arasında ise orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, öğrencilerin duygu ifadesi ve sosyal sorun çözme düzeyleri arttıkça, psikolojik iyi oluş düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Buna karşın, duygu ifadesi ile benlik saygısı arasında ($r=-0.096$, $p < 0.05$) negatif yönde anlamlı bir ilişki, duygu ifadesi ile sosyal sorun çözme becerisi arasında ise ($r=0.266$, $p < 0.05$) zayıf ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri düştükçe duygu ifadesi düzeylerinin de azaldığı, yine duygu ifadesi düzeyi arttıkça sosyal sorun çözme düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

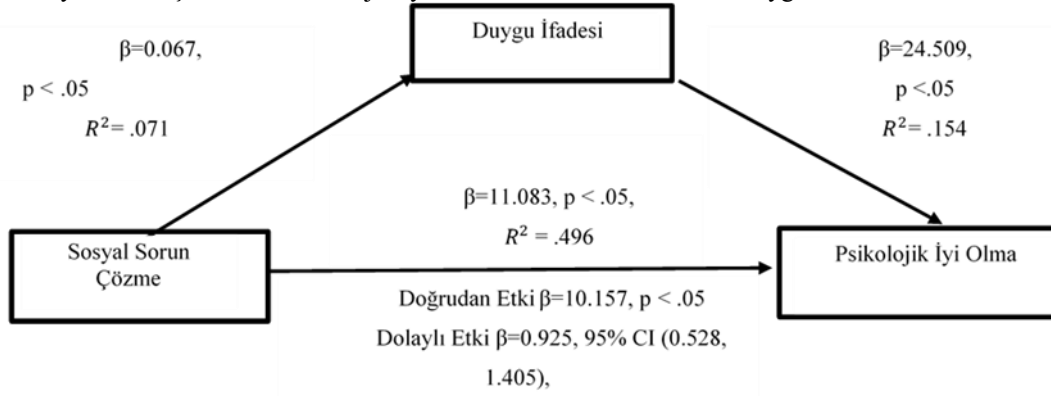
Tablo 1. Sosyal Sorun Çözme, Psikolojik İyi Olma, Benlik Saygısı ve Duygu İfadesi Arasındaki Korelasyon Değerleri

		PIOÖ	DİEÖ	RBSÖ	SSÇÖ
PIOÖ	r	1	0.393	-0.015	0.704
	p	-	0.000*	0.752	0.000*
DİEÖ	r		1	-0.096	0.266
	p		-	0.035*	0.000*
RBSÖ	r			1	0.015
	p			-	0.737
SSÇÖ	r				1
	p				-

Araştırma modeli 1 olarak düzenlenen, sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma düzeyi üzerindeki etkide duygu ifadesinin aracılık rolü ile ilgili analiz sonucu Şekil 1'de gösterilmiştir.

Sosyal sorun çözme becerisi ile psikolojik iyi olma düzeyi arasındaki ilişkide duygu ifadesinin aracılık rolüne ilişkin sonuçlar Şekil 1'de görülmektedir. Sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma üzerindeki etkisinde, duygu ifadesinin aracılık rolü olmadan da anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Bununla birlikte, modelde aracı değişken olarak tanımlanan duygu ifadesinin psikolojik iyi olma üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır ($p < 0.05$). Sosyal sorun çözme becerisi, duygu ifadesinin %7.1 ini ($R^2=0.071$), psikolojik iyi olmanın %49.6'sını ($R^2=0.496$) açıklamaktadır. Duygu ifadesi psikolojik iyi olmanın %15.4'ünü ($R^2=0.154$) açıklamaktadır. Bu sonuçlar ile öğrencilerin sosyal sorun çözme becerisine sahip olması hem duygu ifadesi üzerinde hem de psikolojik iyi olma düzeyi üzerinde anlamlı bir etki oluşturduğu söylenebilir. Tablo 2'de ölçme modelinde aracılık rolüne bakılmadan önce bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisinin olup olmadığı incelenmiştir.

Şekil 1. Sosyal Sorun Çözmenin Psikolojik İyi Olma Üzerindeki Etkisinde Duygu İfadesinin Aracılık Rolü

Tablo 2. Sosyal Sorun Çözmenin Psikolojik İyi Olma Üzerindeki Etkisinde Duygu İfadesi Değişkeninin Aracılık Rolüne İlişkin Analiz Sonuçları

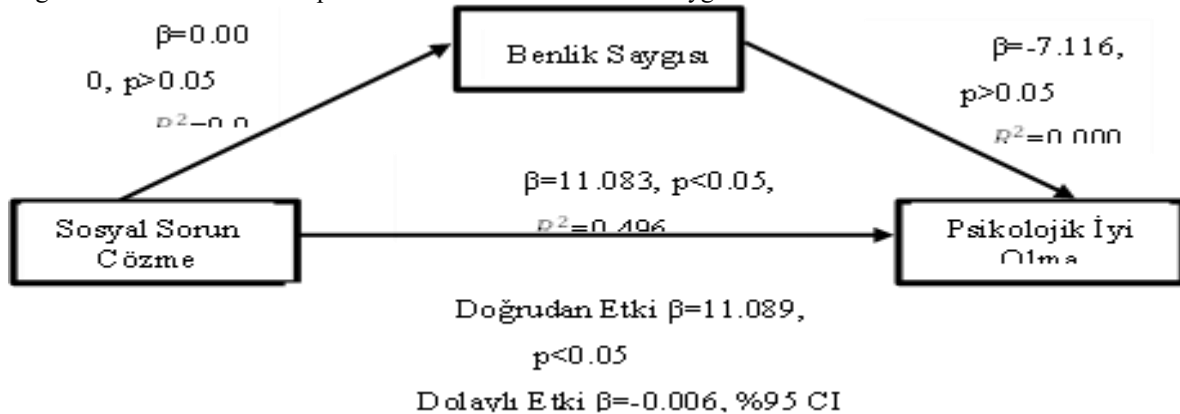
Etki	Tahmin	Standart Hata	t	p	Sonuç
Sosyal Sorun Çözme → Duygu İfadesi	0.067	0.011	6.016	0.000*	Kabul
Duygu İfadesi → Psikolojik İyi Olma	24.509	2.637	9.296	0.000*	Kabul
Sosyal Sorun Çözme → Psikolojik İyi Olma	11.083	0.513	21.586	0.000*	Kabul
Doğrudan Etki	Tahmin	Standart Hata	t	P	Sonuç
Sosyal Sorun Çözme → Psikolojik İyi Olma	10.157	0.508	19.966	0.000*	Kabul
Dolaylı Etki	Tahmin	Güven Aralığı			
Sosyal Sorun Çözme → Psikolojik İyi Olma	0.925	(0.528, 1.405)			Anlamlı

Tablo 2 incelendiğinde, sosyal sorun çözmenin psikolojik iyi olma üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür ($\beta=11.083$, $p<0.05$). Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisi anlamlı iken, bu etkide aracı rolü olup olmadığına bakılmıştır. Elde edilen modelin sonuçlara göre %95 güven aralığındaki değerlerin 0'ı içermemesi modelde aracı rolünün olduğunu göstermektedir (0.528, 1.405). Aracı rolü bulunduğuna karar verildikten sonra aracılığın türüne karar vermek için doğrudan etkinin anlamlı olup

olmadığına bakılmıştır. Bunun sonucunda doğrudan etkinin anlamlı olduğu, fakat etki katsayısı değerinin düşük olduğu ($\beta=10.157$, $p<0.05$) ve aracı değişken olarak belirlenen duygu ifadesinin modelde kısmi aracı rolünün olduğu anlaşılmıştır.

Araştırma modeli 2 olarak düzenlenen, sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma düzeyi üzerindeki etkisinde benlik saygısının aracılık rolü ile ilgili analiz sonucu Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Sosyal Sorun Çözme Becerisinin, Psikolojik İyi Olma Düzeyi Üzerindeki Etkisinde Benlik Saygısının Aracı Rolü

Sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma düzeyi üzerindeki etkisinde benlik saygısının aracılık rolüne ilişkin sonuçlar şekil 2’te gösterilmiştir. Bu modelde, sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu görülürken ($p < 0.05$), aracı değişken olarak tanımlanan benlik saygısının ise bu modelde aracılık rolünün olmadığı anlaşılmıştır ($p > 0.05$). Bu modelde, sosyal sorun çözme becerisinin, benlik saygısı üzerinde anlamlı bir etki oluşturmadığı ($p > 0.05$), yine benlik saygısının da psikolojik iyi olma üzerinde anlamlı bir etki oluşturmadığı ($p > 0.05$) görülmüştür.

Ancak bir önceki modelde (şekil 1) olduğu gibi sosyal sorun çözme becerisi psikolojik iyi olmanın %49.6’sını ($R^2 = 0.496$) açıklamaktadır. Bulgular değerlendirildiğinde, öğrencilerin sosyal sorun çözme becerisine sahip olması psikolojik iyi olma düzeyinde doğrudan anlamlı bir etkiye yol açtığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 3’de Sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma düzeyi üzerindeki etkisinde benlik saygısının aracılık rolüne ilişkin analiz sonuçları incelenmiştir.

Tablo 3. Sosyal Sorun Çözme Becerisinin Psikolojik İyi Olma Düzeyi Üzerindeki Etkisinde Benlik Saygısının Aracılık Rolüne İlişkin Analiz Sonuçları

Etki	Tahmin	Standart Hata	t	p	Sonuç
Sosyal Sorun Çözme → Benlik Saygısı	0.000	0.001	0.337	0.737	Ret
Benlik Saygısı → Psikolojik İyi Olma	-7.116	22.464	-0.317	0.752	Ret
Sosyal Sorun Çözme → Psikolojik İyi Olma	11.083	0.513	21.586	0.000*	Kabul
Doğrudan Etki	Tahmin	Standart Hata	t	p	Sonuç
Sosyal Sorun Çözme → Psikolojik İyi Olma	11.089	0.513	21.587	0.000*	Kabul
Dolaylı Etki	Tahmin	Güven Aralığı			
Sosyal Sorun Çözme → Psikolojik İyi Olma	-0.006	(-0.086, 0.059)			Anlamlı değil

* $p < 0.05$

Tablo 3’de ölçme modelinde aracılık rolüne bakılmadan önce bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Bunun sonucunda sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür ($\beta = 11.083$, $p < 0.05$). Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisi anlamlı iken, bu etkide benlik saygısının aracılık rolü olup olmadığına bakılmıştır. Elde edilen modelin, sonuçlara göre %95 güven aralığındaki değerlerin 0’ı içermesi nedeniyle modelde aracı rolünün olmadığını göstermiştir (-0.086, 0.059).

4. Tartışma

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin sosyal sorun çözme ve psikolojik iyi olma durumları arasındaki ilişkide duygu ifadesi ve benlik saygısının aracılık rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular ilgili literatür temelinde tartışılmıştır. Analizi sonucunda, psikolojik iyi oluş ile duygu ifadesi arasında orta düzeyde pozitif ilişki, psikolojik iyi oluş ile sosyal sorun çözme becerisi arasında ise güçlü ve pozitif yönde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bulgular,

psikolojik iyi oluş ile hem sosyal sorun çözme hem de duygu ifadesi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin varlığını göstermektedir.

Bu çalışmada, duygusunu ifade edebilen öğrencilerin psikolojik iyi oluşlarının da buna paralel olarak olumlu yönde arttığı görülmüştür. Bu bulguyu destekleyen bir çalışmada, Yıldırım ve arkadaşları [41] hemşirelik öğrencilerinin, duygusal ifadelerinin orta düzeyde çıktığını ve bunun öğrencilerin, hem fiziksel hem de psikolojik iyi oluşları ile doğrudan ilişkili olduğunu vurgulamışlardır. Başka bir çalışmada ise Ciarrochi ve Scott [42], üniversite öğrencilerinde duyguları tanımlayamamanın ve ifade edememenin öğrencilerin kaygı düzeylerini artırdığını ve iyi olma duygularını azalttığını ortaya koymuşlardır [42]. Öğrencinin kendi duygularını ifade edebilmesi klinik eğitimden beklenen hedeflere ulaşılmasında önemli bir yere sahiptir. Hemşirelik farklı stresleri olan bir meslektir. Bu mesleğin eğitiminde yaşanan stres bireylerin benlik saygısını ve psikolojik iyi oluşunu olumsuz yönde etkilemektedir [43]. Klinik ortamda yaşanan stresle, etkisiz baş etme ve iyilik hali arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bildirilmiştir [44]. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, öğrencilerin eğitim ortamlarında yaşadıkları stresle baş

edebilmeleri için hem benlik saygılarının ve dolayısı ile psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olması gerekir. Çünkü psikolojik iyi oluş, iyi yaşanmış bir hayatın bileşimi olarak görülür ve öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sağlamasında, sorunlarının üstesinden gelerek doyumlu bir yaşam sürmesinde önemli bir yere sahiptir [45].

Araştırmadan elde edilen bir diğer önemli sonuç, sosyal sorun çözme becerisi ile psikolojik iyi oluş düzeyi arasında pozitif bir ilişkinin varlığıdır. Bu bulguyu, Loukzadeh ve Mazloom Bafrooi'nin [44], çalışması desteklemektedir. Buna göre, hemşirelerin sorun çözme biçimleri ile psikolojik iyilik halinin yaşam amacı alt boyutu arasında doğrudan pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Yine Sagone ve De Caroli [46], üniversite öğrencilerinde çaresizlik duygusu ile psikolojik iyi oluş arasında negatif yönde bir ilişkinin, sorun çözme ile psikolojik iyi oluş arasında ise pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu belirtmişlerdir. Xuhua ve ark. [47], özellikle çalışma yaşamının zorluklarına bağlı olarak hemşirelerde, tükenmişlik, duyarsızlaşma, merhamet yorgunluğu gibi farklı sorunların yaşandığını ifade etmişlerdir. Sorun çözme becerisinin öğrencinin bireysel ve mesleki gelişiminde çok önemli bir yeri vardır. Literatürde yapılan araştırma bulguları bu çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Model 1: Sosyal sorun çözmenin psikolojik iyi olma üzerindeki etkisinde duygu ifadesinin aracılık rolü Analiz sonucunda, bağımsız değişken olarak tanımlanan sosyal sorun çözme becerisinin, bağımlı değişken olan psikolojik iyi olma düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisi anlamlı iken, bu etkide duygu ifadesinin aracılık rolünün, düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bireylerin psikolojik iyilik halinin yüksek olması, onların her yönüyle anlamlı, işlevsel ve başarılı bir yaşam sürmelerine katkı verebilir [48]. Grant ve ark. [49], çözüm odaklı düşünmenin psikolojik iyi oluş düzeyini de olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir. Mayordomo-Rodrı'guez ve ark. [50], genç bireylerin iyilik halinin artırılmasında çözüm odaklı sorun çözme becerisinin etkili olduğunu vurgulamışlardır. Etkin bir iletişim becerisi ile yapılan duygu ifadesinin, hemşirelerin mesleki ortamlardaki psikolojik iyi oluş düzeylerini de artıracakı belirtilmiştir [51]. Sorunlarını çözebilen kendilerini etkin ifade edebilen bireyler, yaşamın her alanında doyumlu ve üretken olabilirler.

Model 2: Sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma üzerindeki etkisinde benlik saygısının aracılık rolü Araştırma modelinde, sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi oluş üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi varken, sosyal sorun çözme becerisinin benlik saygısı üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı ve sosyal sorun çözme ile psikolojik iyi olma arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık rolünün olmadığı anlaşılmıştır. Bu sonuç, sosyal sorun çözme ve psikolojik iyi oluşu etkileyen benlik saygısı dışında farklı değişkenlerin de

olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte iyi oluş, her bir bireye göre farklı önem ve etkiye sahip olan bireyin fiziksel, zihinsel, sosyal ve çevresel durumu açısından tanımlanabilir [52]. Bu bağlamda, hemşirelik öğrencilerinin psikolojik iyi oluşunda etkili olan farklı dinamiklerin daha derinlemesine araştırılmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bu bulgulardan farklı olarak bazı araştırmalarda ise, benlik saygısının genel psikolojik iyilik hali üzerinde etkili bir belirleyici olduğu vurgulanmaktadır [22, 23]. Başka bir çalışmada, Paradise ve Kernis [53], yüksek düzeyde benlik saygısının daha fazla refah ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada, Mann ve ark. [54], benlik saygısının psikolojik iyi oluşla ilişkili olduğunu ve düşük benlik saygısının ise depresyon, intihar, yeme bozuklukları gibi psikolojik sorunları yordadığını belirtmişlerdir. Benlik saygısı, özellikle ruh sağlığının geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir [54]. Araştırmada, sosyal sorun çözme becerisi ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık rolünün olmadığı anlaşılrsa da benlik saygısı, bireyin kişisel ve profesyonel kimlik gelişiminde önemli bir kavramdır. Bu nedenle eğitim sürecinin her alanında öğrencilerin bu bağlamda desteklenmesi ve güçlendirilmesi gereklidir.

Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma sonuçları, araştırmanın yapıldığı evren ve tek örneklem grubu ve araştırma yöntemi ile sınırlıdır

5. Sonuçlar

Öğrencilerin çoğunluğunun kadın ve üçüncü sınıfta eğitim aldığı, genel ve dönem akademik notlarının ortalama düzeyde olduğu belirlenmiştir., psikolojik iyi oluş ile duygu ifadesi arasında orta düzeyde pozitif ilişki, psikolojik iyi oluş ile sosyal sorun çözme becerisi arasında güçlü ve pozitif yönde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Buna karşın, duygu ifadesi ile benlik saygısı arasında negatif yönde, duygu ifadesi ile sosyal sorun çözme becerisi arasında ise zayıf ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırma modeli olan, sosyal sorun çözmenin psikolojik iyi olma üzerindeki etkisinde duygu ifadesinin aracı rolünün analizinde, psikolojik iyi olmayı etki eden en önemli değişken sosyal sorun çözme becerisi olmakla birlikte psikolojik iyi olmada duygu ifadesinin de etkili olduğu anlaşılmıştır. Yine araştırma modeli olarak, sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma üzerindeki etkisinde benlik saygısının aracılık rolünün analizinde, sosyal sorun çözme becerisinin psikolojik iyi olma düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Bu etkide benlik saygısının aracılık rolünün olmadığı ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, hemşirelik eğitiminde profesyonelleşme sürecinde olan öğrencilerin hem bireysel hem mesleki kimlik kazanımlarında ve psikolojik olarak iyilik düzeyine doğrudan etki eden, sosyal problem çözme, benlik saygısı, psikolojik iyi oluş ve duygu ifade etme becerilerini geliştirilmesi amacıyla hemşirelik öğretim müfredatının belirtilen bu konular ve

yeterlikler açısından ders içeriklerinin yeniden gözden geçirilmesine ve sosyal beceri ve kişisel gelişim ve farkındalık gibi alanlarda derslerin müfredata eklenmesi önerilir. Bunlara ek olarak, öğrencilerin akademik gelişimleri yanında duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyecek kulüp, sportif ve sosyal etkinliklere katılımlarının desteklenmesi önerilir.

6. Teşekkürler

Çalışmaya gönüllü olarak katkı veren tüm hemşirelik öğrencilerine teşekkür ediyoruz

Araştırma, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından HF-19002 proje numarası ile desteklenmiştir.

Bu araştırma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Referanslar

1. Birol L. Hemşirelik Süreci: Hemşirelik Bakımında Sistemik Yaklaşım. 9. Baskı. İzmir: Etki Matbaacılık Yayıncılık;2009.
2. Hall WA. Whither nursing education? Possibilities, panaceas, and problems. *Nurse Educ Today* 2009;29:268–275. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2008.09.005>
3. Taşdelen S. ve Zaybak A. Hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik deneyim sırasındaki stres düzeylerinin incelenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi* 2013; 21 (2), 101-6
4. Karaca A, Yıldırım N, Ankaralı H, Açıkgöz F, Akkuş D. Hemşirelik öğrencilerinin algılanan klinik stres düzeyi, stres cevapları ve baş etme davranışları. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2017;8(1):32–39.
5. Öner Altıok H., Üstün B. Hemşirelik öğrencilerinin stres kaynakları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 2013; 13(2) Bahar/Spring: 747-766.
6. Bhurtun HD, Turunen H, Estola M, Saaranen T. Changes in stress levels and coping strategies among Finnish nursing students. *Nurse Educ Pract* 2021;50:102958. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2020.102958>
7. Kelleci M, Gölbaşı Z, Doğan S, Tuğut N. Entegre eğitim programında öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri: Bir izlem çalışması. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg* 2011;19(1):23-28.
8. Onieva-Zafra MD, Fernández-Muñoz JJ, Fernández-Martínez E, García-Sánchez FJ, Abreu-Sánchez A, Parra-Fernández ML. Anxiety, perceived stress and coping strategies in nursing students: a crosssectional, correlational, descriptive study. *BMC Med Educ* 2020;20:370. <https://doi.org/10.1186/s12909-020-02294>.
9. Waled AMA, Mohammed BM. A nursing students' stress and coping strategies during clinical training in KSA. *J Taibah Univ Med Sci* 2019;14(2):116-122. <https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2019.02.002>
10. Akkaya G, Babacan Gümüş A, Akkuş Y. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim stresini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi* 2018, 15(4): 202-208.
11. Büyükbayram Z, Bıçak Ayık D. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimi ile ilgili stres düzeylerinin belirlenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2020, 4(2): 90-99.
12. Cenkseven Önder F, Eşiğül E. Stres ve psikolojik iyi olma arasındaki ilişkide sosyal problem çözmenin aracı ve düzenleyici rolü. *J. Hum Sci* 2017;14(1):803-818.
13. Lia Z-S, Hasson F. Resilience, stress, and psychological well-being in nursing students: A systematic review. *Nurse Educ Today* 2020;90:104440. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104440>
14. Yıldırım N, Karaca A, Cangur S, Acikgoz F, Akkus D. The relationship between educational stress, stress coping, self-esteem, social support, and health status among nursing students in Turkey: A structural equation modeling approach. *Nurse Educ Today* 2017;48:33–39. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2016.09.014>
15. Kelleci M., Gölbaşı Z., Doğan S., Tuğut N. Entegre eğitim programında öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri: Bir izlem çalışması. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg* 2011;19 (1): 23-28
16. Şahin G, Buzlu S. Hemşirelik öğrencilerinde psikolojik sağlamlığın öz yeterlik sosyal destek ve etkili baş etme ile ilişkisinde algılanan stresin aracı rolü. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2017;20(2):122-135.
17. Ryff C.D., Keyes, C.L.M. The structure of psychological well-being revisited. *Journal of personality and social psychology*1995; 69(4): 719.
18. Wissing M.P, Van Eeden C. Empirical clarification of the nature of psychological well-being. *South African Journal of Psychology* 2002; 32(1):32-44.
19. D'zurilla TJ, Chang EC, Sanna LJ. Self-Esteem and social problem solving as predictors of aggression in college students. *Journal Of Social And Clinical Psychology* 2003; 22(4): 424-440.
20. Beydoğan Tangör B., Curun F. Psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak bireysel farklılıklar: Özgünlük, benlik saygısı ve sürekli kaygı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 2016; 5(4): 1-13.
21. Brown J. D. The self. Boston: McGraw-Hill. 1998
22. Barendregt C.S., Van der Laan A.M., Bongers I.L., & Van Nieuwenhuizen C. Longitudinal relation between general well-being and self-esteem. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 2015; 60(16): 1836–1855. <https://doi.org/10.1177/0306624x15588773>
23. Baumeister R., Campbell J., & Krueger J. Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychological Science in the Public*

- Interest 2003; 4(1): 1-44.
<https://doi.org/10.1111/1529-1006.01431>
24. Acharya Pandey R., Chalise H.N. Self-Esteem and academic stress among nursing students. *Kathmandu University Medical Journal* 2015;13(4): 298-302.
 25. Dinçer F., Öztunç G. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyleri. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* 2009; 23-24
 26. Köşgeroğlu N., Balcı Alparslan G., Babadağ B., Öztürk B., Ünver G. Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve problem çözme becerileri. *Int J Humanit Soc Sci* 2020;7(56): 1969-1977.
 27. Fırat Kılıç H. Hemşirelik öğrencilerinin eğitim stresi ve mesleki benlik saygısı arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2018;5(1):49-59.
 28. Bölükbaş N, Uzunsoy E. Öğrenci hemşirelerin bakış açısından klinik hemşirelerin öğrencilere yaklaşımları. *Hemşirelik Bilimi Dergisi* 2018;1(3):27-33.
 29. Demir Barutcu C. Hemşirelik öğrencilerinde problem çözme becerisinin klinik karar verme düzeylerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2019;26(1):22-29.
 30. Yılmaz Karabulutlu E, Yılmaz S, Yurttaş A. Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2011; 2(2): 75-79.
 31. Alp Yılmaz F., Avci D. Correlation between educational stress and professional self-esteem of nursing students. *Int J Caring Sci* 2020; May-August 13(2):1081-1088.
 32. Fenga D., Konga W., Zhaob W., Lic Z., Wang L. The mediating role of perceived prejudice in the relationship between self-esteem and psychological distress among Chinese male nursing students. *J Prof Nurs* 2019;35:505-511. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2019.05.003>
 33. Kanbay Y, Okanlı A. The effect of critical thinking education on nursing students' problem-solving skills, *Contemp. Nurse* 2017; 53(3): 313-321, <https://doi.org/10.1080/10376178.2017.1339567>
 34. Esen M.F., Timor M. Çok değişkenli aykırı değer tespiti için klasik ve dayanıklı Mahalanobis uzaklık ölçütleri: Finansal veri ile bir uygulama. *UlİİD-IJEAS* 2019; (25):267-282
 35. Ak B. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs, Haziran 2017
 36. Dinçer F., Öztunç G. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyleri. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* 2009; 23-24
 37. Kuzucu Y. Duyguları ifade etme ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 2011;Eylül,19(3):779-792
 38. Çuhadaroğlu F. Adölesanlarda Benlik Saygısı, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak, Psikiyatri ABD. Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi,1986, Ankara
 39. Akın, A. The scales of psychological well-being: A Study of validity and reliability. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri: Theory & Practice* 2008;8(3),September:741-750
 40. Eskin M., Aycan Z. Gözden geçirilmiş sosyal sorun çözme envanteri'nin Türkçe'ye (Tr-SSÇE-G) uyarlanması, güvenilirlik ve geçerlik analizi. *Türk Psikoloji Yazıları* 2009; Haziran,12(23):1-10.
 41. Yıldırım S., Durgu N., Özdeş A.B., Özdemir N.The correlation of communication skills and emotional expressions among nursing students in Turkey: A public university sample. *Nursing Practice Today* 2020; 7(3): 190-197.
 42. Ciarrochi J., Scott G. The link between emotional competence and wellbeing: a longitudinal study. *British Journal of Guidance & Counselling* 2006; 34(2): 231-243. <https://doi.org/10.1080/03069880600583287>
 43. Xuhua He F., Turnbull B., Kirshbaum M.N., Phillips B., Klainin-Yobas P. Assessing stress, protective factors and psychological well-being among undergraduate nursing students. *Nurse Education Today* 2018; 68: 4-12. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.05.013>
 44. Loukzadeh Z, Mazloom Bafrooi N. Association of coping style and psychological well-being in hospital nurses. *J Caring Sci.* 2013; Nov 30;2(4):313-9. <https://doi.org/10.5681/jcs.2013.037>.
 45. Morales-Rodriguez F.M., Espigares-López I., Brown T., and Pérez-Mármol J. M. The Relationship between Psychological well-being. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2020;17: 4778; <https://doi.org/10.3390/ijerph17134778>
 46. Sagone E., De Caroli M.E. A Correlational study on dispositional resilience, psychological well-being, and coping strategies in university students. *American Journal of Educational Research* 2014; 2(7): 463-471. <https://doi.org/10.12691/education-2-7-5>
 47. Xuhua He F., Turnbull B., Kirshbaum M.N., Phillip B., Klainin-Yobas P. Assessing stress, protective factors and psychological well-being among undergraduate nursing students. *Nurse Educ Today* 2018; 68:4-12. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.05.013>.
 48. Sequeira C., Carvalho J.C., Gonçalves A., Nogueira M.J., Lluch-Canut T., Roldán-Merino J. Levels of positive mental health in Portuguese and Spanish nursing students. *J Am Psychiatr Nurses Assoc* 2020;26(5):483-492. <https://doi.org/10.1177/1078390319851569>
 49. Grant, A. M., Cavanagh, M. J., Kleitman, S., Spence, G., Lakota, M., & Yu, N. (2012). Development and validation of the solution-focused inventory. *The Journal of Positive Psychology*, 7(4), 334-348. <https://doi.org/10.1080/17439760.2012.697184>.
 50. Mayordomo-Rodriguez T., Mele-ndez-Moral J.C., Viguer-Segui P., Sales-Gala'n A. Coping Strategies as Predictors of Well-Being in Youth Adult. *Soc Indic Res* 2015; 122: 479-48. <https://doi.org/10.1007/s11205-014-0689-4>

51. Ye-won H, Bong-sil C. Factors Influencing the Psychological Well-Being of Psychiatric Nurses. *Turk J Comput Math Educ* 2021;12(10): 862–871.
<https://doi.org/10.17762/turcomat.v12i10.4262>
52. Sharma S, Sharma M. Self, Social identity and psychological well-being. *Psychol Stud* 2010; 55(2), June:118–136.
<https://doi.org/10.1007/s12646-010-0011-8>
53. Paradise A.W., Kernis M.H. Self-esteem and psychological well-being: Implications of fragile self-esteem. *J Soc Clin Psychol* 2002;2(3):45–361.
<https://doi.org/10.1521/jscp.21.4.345.22598>
54. Mann M, Hosman CM, Schaalma HP, de Vries NK. Self-esteem in a broad-spectrum approach for mental health promotion. *Health Educ Res* 2004;19(4):357–372.
<https://doi.org/10.1093/her/cyg041>

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Atıntı-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

